

UDBRINGNING AF GYLLE FRA 1. FEBRUAR

Miljø- og
Fødevareministeriet

gudsp

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram", (GUDP) under Fødevareministeriet.

Priorité afgrøder med tidlig og kraftig vækst samt udbringning på arealer uden risiko for afstrømning

Fra 1. februar er det igen tilladt at udbringe flydende husdyrgødning. For at opnå en sikker og høj udnyttelse af næringsstofferne er det vigtigt at udbringe den rette mængde til afgrøder med tidlig vækst og på arealer med lave hældninger og god afstand til vandløb.

INDHOLD:

[Udbringning på sandjord](#)

[Udbringning på lerjord](#)

Husk reglerne om frossen og snedækket jord

Dokumentér at jorden ikke er frossen

Udbringningsteknik

Jordtemperaturen har i januar ligget omkring 2-3 grader og forventes efter faldet i starten af februar igen at stige til mellem 2 og 3 grader i midten af februar. Jordtemperaturen og en prognose kan ses for alle postnumre [her](#). Afgrøderne er ikke i vækst, før vi har stabile døgntemperaturer over 5 grader, og de har derfor ikke behov for tilførsel af næringsstoffer før vækststart.

Både efteråret og vinteren har været mere nedbørsfattige end normalt, hvorfor gylletankene er mindre fyldte end normalt på denne årstid. Hvis der alligevel er behov for at starte udbringningssæsonen allerede nu, bør gyllen udbringes til afgrøder med størst mulig sikkerhed for en god udnyttelse og til arealer med lavest mulige risiko for forurening af vandmiljøet. Det er f.eks. ved nedfældning i græsmarker eller ved slangeudlægning i veletablerede raps eller vintersædsmarker, uden betydelig hældning og langt fra søer og vandløb.

Man kan minimere risikoen for tab ved at dele udbringningen i to og således nøjes med udbringning af 12-15 tons pr. ha af den flydende del af en ikke-omrørt gyllebeholder i februar. Hvor der erfaringsvis er problemer med afgrødesvidning fra gylle, kan denne strategi være en god løsning.

Ved tidlig udbringning vil effekten af gylleforsuring normalt være begrænset pga. lav temperatur, høj luftfugtighed og kølig, fugtig jord, som i sig selv mindsker risikoen for ammoniakfordampning.

UDBRINGNING PÅ SANDJORD

På let sandjord kan der være risiko for udvaskning af næringsstoffer i den sene vinter og i det tidlige forår pga. tidsforløbet mellem gødskningen og afgrødens optagelse af de tilførte næringsstoffer. På disse arealer er det derfor vigtigt, at gyllen udbringes til etablerede afgrøder med en god roddybde og en tidlig og kraftig vækststart, så næringsstofferne optages i stedet for at blive vasket ud. På svineejendomme er det primært til vinterrapsen, dernæst vinterbyggen, og på kvægejendomme prioriteres flerårs græsmarker først. Afgrøder som prioriteres sidst er majs, kartofler og vårsæd.

[Til top](#)

UDBRINGNING PÅ LERJORD

På lerholdige jorder kan der med fordel køres efter nattefrost for at mindske risikoen for strukturskader.

Risikoen for udvaskning i den sene vinter og i det tidlige forår er lavere på lerjord, og der er derfor mere frit valg imellem afgrøder. På grund af rapsens tidlige næringsstofbehov har denne

førsteprioritet efterfulgt af (frø)græs og vintersæd. Vurdér vinterrapsens overvintring, inden der udbringes en betydelig gyllemængde i tilfælde af, at der skal omsås med en vårafgrøde. På lerjorder med bakker og hældninger mod vandløb er der risiko for overfladeafstrømning, hvis der efter udbringning kommer frost efterfulgt af betydelige nedbørsmængder eller tøbrud. Risikoen for at transportere næringsstoffer fra bakketop til bakkedal kan undgås ved at udbringe en mindre mængde pr. ha og af den flydende del af en ikke-omrørt gyllebeholder, som giver en hurtig infiltration af gyllen i jorden.

Strategien for udbringning af gylle til vårsæd afhænger af vejrforholdene. Hvis marken er våd, bør gylleudbringningen udsættes til efter fremspiring – prioritért rettidig såning højest. Er marken bekvem, giver slangeudlægning af forsuret gylle mindre skade end nedfældning. Husk i så fald at anmelde forsuringstrategien til kommunen inden udbringning.

[Til top](#)

HUSK REGLERNE OM FROSSEN OG SNEDÆKKET JORD

Ifølge [husdyrgødningsbekendtgørelsens](#) kapitel 10, § 30, må husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand og handelsgødning ikke udbringes på:

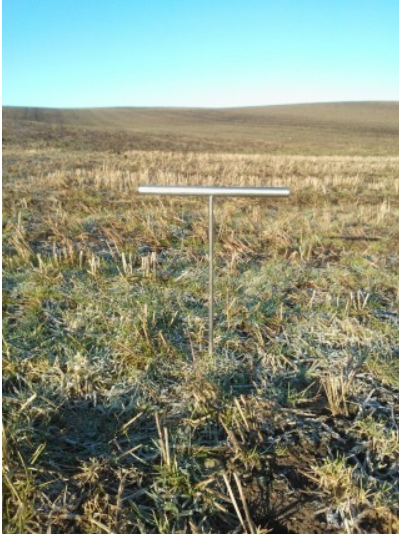
- Vandmættede eller oversvømmede arealer (de er som oftest ikke farbare). Måder eller arealer, hvor der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer (>100 m²) og kystlande.
- Frosne arealer. Vejledningen om definitionen af frossen jord er ikke ændret af Miljøstyrelsen. Det betyder, at jorden skal være optøet til 15 cm, men at det fortsat er tilladt at køre efter nattefrost, hvor jorden forventes at tø i løbet af dagen.
- Snedækkede jorder. Jorden er defineret som snedækket, hvis mere end 90 pct. af marken er dækket af et lag sne med en tykkelse på mere end blot ½ cm.
- Skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde, inden for en afstand af 20 meter fra den øverste kant af vandmiljøet.
  - Undtagelser: På arealer med skråninger på 6-12o kan der nedfældes flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse parallelt med vandmiljøet, hvilket betyder, at disse arealer fortsat kan indgå i harmoniarealet. Endvidere må der udbringes flydende handelsgødning på arealet.

Endvidere skal man huske, at husdyrgødning ikke må udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

DOKUMENTÉR AT JORDEN IKKE ER FROSSEN

Der har gennem de seneste år været mange eksempler på at tolkningen af, hvornår jorden var frossen, var forskellig afhængigt af, om man var landmand eller kontrollør og afhængig af, hvilken kommune man var bosat i. Som landmand bør du derfor sikre dig, at jorden er optøet – f.eks. med markspyd flere steder i marken - tag evt. et billede med dato og tjek evt.

jordtemperaturen på [LandbrugsInfo](#).

Figur 1 Kan f.eks. et jordspyd eller en spade uhindret trykkes ned i pløjedybde, er jorden tæt.

[Til top](#)

UDBRINGNINGSTEKNIK

I vintersæd er der frit valg med hensyn til udbringningsteknik, dvs. at gyllen kan udlægges med slæbeslanger med eller uden syre, med slæbesko eller ved nedfældning. Forsuring kan være relevant i en udbringningsperiode med blæst og høje temperaturer, især hvis gyllen har et højt tørstofindhold og en pH-værdi, der er større end 7,5, som øger ammoniakfordampningen (ofte minkgylle og kvæggylle). En åben, tynd afgrøde er mere udsat for ammoniaktab end en veletableret tæt afgrøde. Svovlsyren kan dække afgrødens svovlbehov afhængigt af doseringen. Behovet er 30-40 kg S pr. ha i vinterraps og ca. det halve i vintersæd. Til vinterraps dækkes afgrødens svovlbehov ved brug af 2,5 l syre pr. m³ gylle ved en udbringning af 25 tons pr. ha. Det er væsentligt for forsøringsøkonomien, at der ikke indkøbes svovl i handelsgødning, hvor gyllen forsures.

Overvejer man fuldgødsning med gylle tilsat kvælstof ved SyreN+ eller Kyndestoft markforsuring, bør udbringning ikke ske, før afgrøden er i vækst senere på foråret. HUSK! I fodergræs er der frit valg mellem slangeudlægning af forsuret gylle og nedfældning. Hvis gyllen er tankforsuret i løbet af vinteren, og der efterfølgende har været tilført gylle til beholderen, skal pH måles igen, og der skal evt. genforsures inden udbringning.

Kravene til forsuring af gylle inden såning af vårsæd og i fodergræs fremgår af [RegelInfo 290](#).

Der er krydsoverensstemmelse på brugen af bredspredning af gylle og på de regler, der skal sikre mod overfladeafstrømning af udbragt husdyrgødning, dvs. forholdene omkring udbringning på frossen, snedækket og vandmættet jord, og forholdene omkring udbringning på arealer der skrånede mod vandmiljøer.

[Til top](#)

